

«Συναισθήματα ακαδημαϊκής επίτευξης και
απόδοση των εκτελεστικών λειτουργιών των
παιδιών της σχολικής ηλικίας»

Ιωάννης Τρικκαλιώτης
iotrikkal@sch.gr

Περιεχόμενα

- » Εκτελεστικές λειτουργίες
- » Συναισθήματα επίτευξης
- » Δεξιότητες αυτορρύθμισης
- » Υποστήριξη μαθητή/ριας
- » Βιωματικό εργαστήριο

Εκτελεστικές Λειτουργίες

Το παιδί:

- ελέγχει και ρυθμίζει τις σκέψεις και τις ενέργειές του,
- καθορίζει τους στόχους και τις στρατηγικές επίτευξής τους,
- τροποποιεί τη συμπεριφορά του κάτω από νέες συνθήκες.

Εκτελεστικές λειτουργίες
(πυρηνικό σημείο αυτορρύθμισης)

(Barkley, 1997. Casey et al., 2006. Foster, Black, Buck, & Bronskill, 2005. Miyake et al., 2000. Zelazo, Muller, Frye, & Marcovitch, 2003)

Οι ΕΛ σχετίζονται με την ακαδημαϊκή επίδοση

- Berry, 2012
- Best, Miller, & Jones, 2009
- Best, Miller, & Naglieri, 2011
- Isquith, Gioia, & Espy, 2004
- Blair & Razza, 2007
- Espy, McDiarmid, Cwik, Stalets, Hamby, & Senn, 2004
- Van der Sluis, De Jong, & Van der Leij, 2004
- St Clair-Thompson & Gathercole, 2006
- Graham, Harris, & Olinghouse, 2007
- Altemeier, Jones, Abbott, & Berninger, 2006
- Agostino, Johnson, Pascual-Leone, 2010
- Passolungh & Pazzaglia, 2005

Οι Εκτελεστικές Λειτουργίες επηρεάζονται από το πλαίσιο

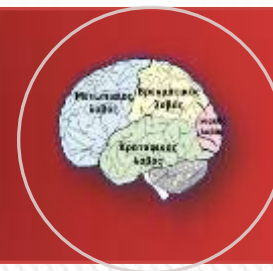
- Οι ατομικές διαφορές στις ΕΛ αποδίδονται στο **βιολογικό παράγοντα** (Friedman et al., 2008)

Ατομικές
διαφορές

- Παρατηρούνται διαφορετικές επιδόσεις ανάλογα με την **ανατροφοδότηση** που λαμβάνει το άτομο (Moriguchi et al, 2007)
- επίσης, διαφορετική επίδραση ανάλογα με το **πολιτισμικό περιβάλλον** (Moriguchi, 2012)
- Τα **ευχάριστα συναισθήματα** βελτιώνουν τις ΕΛ (Van der Stigchel et al., 2011), ενώ τα **δυσάρεστα** απομειώνουν τις ΕΛ (Pnevmatikos & Trikkaliotis, 2013)

Ενδοατομικές
διαφορές

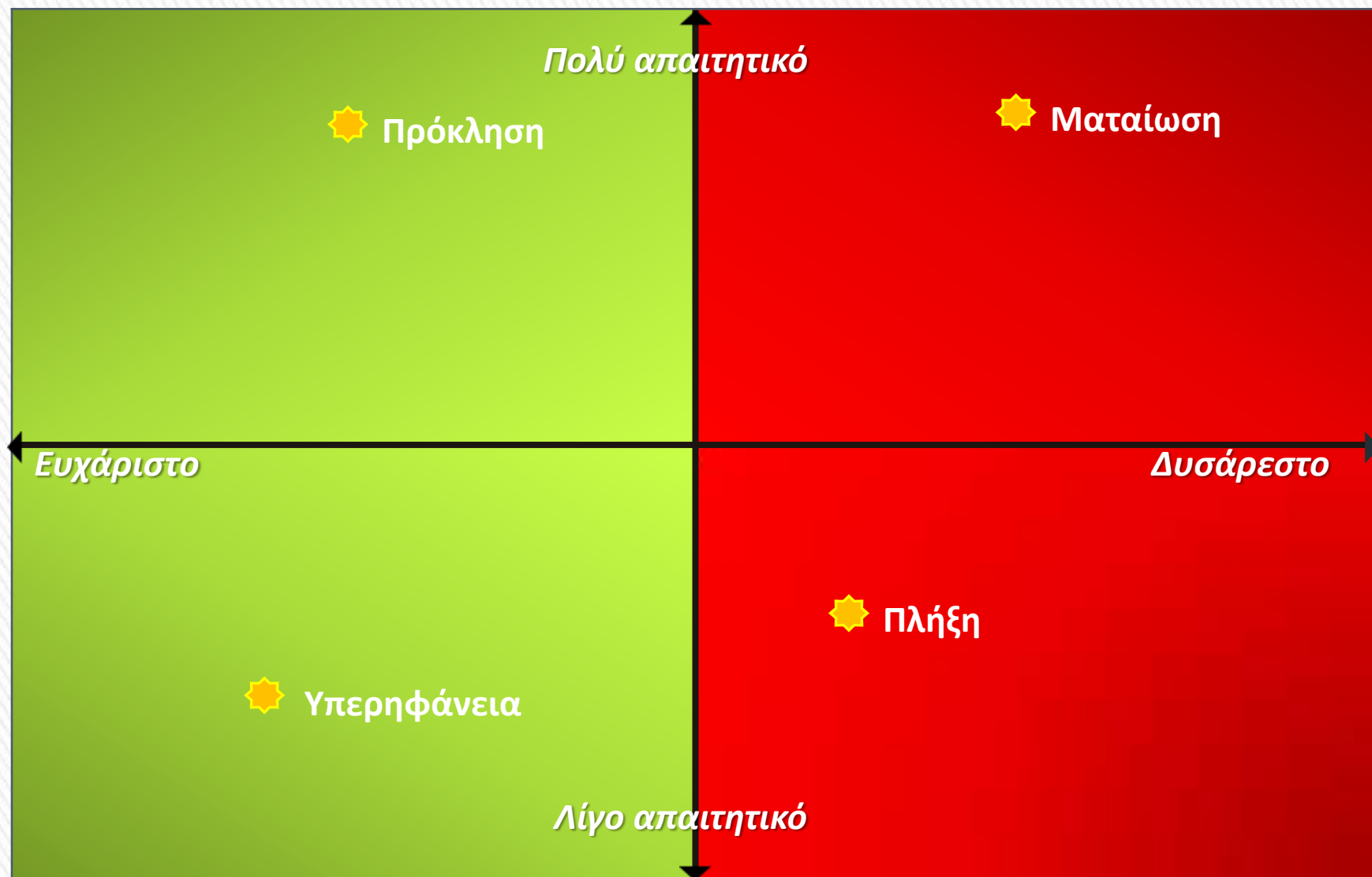

Συναισθήματα ακαδημαϊκής επίτευξης

(Pekrun, & Schutz, 2007. Pekrun, & Stephens, 2009. Pekrun, et al., 2011. Pekrun, et al., 2014)

Το πρότυπο γνωστικής αποτίμησης συναισθημάτων

Συναίσθημα επίτευξης ...

Η πρόκληση είναι συναίσθημα με **θετικό** πρόσημο το οποίο απαιτεί **αυξημένη προσπάθεια** για τη διαχείρισή του. Η πρόκληση βιώνεται όταν τα άτομα εμπλέκονται σε **ελκυστικά και ενδιαφέροντα έργα** και προσβλέπουν στην **ικανοποίηση** από τα **αποτελέσματα** και τη δική τους **ανταπόκριση**.

Η υπερηφάνεια είναι επίσης **ευχάριστο** συναίσθημα αλλά απαιτεί **χαμηλή προσπάθεια** για τη διαχείρισή του. Οι μαθητές βιώνουν υπερηφάνεια στη σχολική τάξη όταν **ενισχύονται** και **επιβραβεύονται** για τα προηγούμενα επιτεύγματά τους από το δάσκαλο και **ενδυναμώνονται** οι προσδοκίες τους για **επόμενους στόχους** και **νέα επιτεύγματα**.

Η πλήξη (βαρεμάρα) είναι επίσης ένα **μη ευχάριστο** συναίσθημα το οποίο όμως απαιτεί **χαμηλή προσπάθεια** για τη διαχείρισή του. Η πλήξη βιώνεται όταν μερικές καταστάσεις **επαναλαμβάνονται μονότονα** ή όταν απαιτούν ιδιαίτερα **χαμηλού επιπέδου** γνωστικούς πόρους από εκείνους που διαθέτουν οι μαθητές.

Η ματαίωση είναι ένα **δυσάρεστο** συναίσθημα το οποίο απαιτεί **αυξημένη προσπάθεια** για τη διαχείρισή του. Οι μαθητές βιώνουν ματαίωση, συνήθως μετά από προηγούμενη εμπλοκή τους σε κατάσταση **αβεβαιότητας** και **άγχους** κατά την οποία είχαν δημιουργηθεί **προσδοκίες**, οι οποίες όμως **δεν εκπληρώθηκαν**.

Τα συναισθήματα (ευχάριστα/δυσάρεστα) και οι δεξιότητες αυτορρύθμισης

**Κατανάλωση γνωστικών πόρων
(Beumeister, Vohs, Tice, 2007)**

**Βελτίωση της ευελιξίας του συστήματος
της προσοχής
(Ashby, Isen, & Turken 1999)**

**Κορυφαίο επίτευγμα
στην καθημερινή
εκπαιδευτική
πρακτική είναι το
θετικό
συναισθηματικό κλίμα
το οποίο βιώνεται στη
σχολική τάξη**

(Andersen et al., 2012).

Η θετική αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη συμβάλλει στη δημιουργία συναισθηματικού κλίματος, το οποίο επιδρά υποστηρικτικά στην ακαδημαϊκή επίτευξη των μαθητών (Reyes et al., 2012).

Κοινωνική υποστήριξη

- » Διερεύνηση σχέσεων εκπαιδευτικού μαθητών και μεταξύ μαθητών.

- » Ανίχνευση-κατανόηση ποιότητας αλληλεπίδρασης, βαθμού αποδοχής (π.χ. εφαρμογή κοινωνιογράμματος).

- » Δράσεις πρόληψης / παρέμβαση αντιμετώπισης:
Δημιουργία κλίματος αποδοχής του άλλου:
 - > Ο κύκλος της γνωριμίας
 - > Λύσεις χωρίς – χαμένο

Μαθησιακή υποστήριξη

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία:

Διδακτικές προσαρμογές στο περιεχόμενο και την επεξεργασία των ΑΠΣ με βάση τα:

- » τα ενδιαφέροντα,
- » τις εκπαιδευτικές ανάγκες,
- » το μαθησιακό προφίλ του μαθητή.

Εφαρμογή:

- » ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας,
- » χρήση γνωστικών στρατηγικών (π.χ. γραφικοί οργανωτές), υλικών και συστημάτων μελέτης.
- » διαχείριση αποτυχίας/επιτυχίας
- » βελτίωση της αυτοεικόνας του μαθητή

(Tomlinson 2005, Παντελιάδου, 2008)

Συναισθηματική υποστήριξη

(Pianta, 2011. Pianta & Hamre, 2009. Pianta, La Paro, & Hamre, 2008. Reyes et al., 2012)

Έχουμε καλύτερες προοπτικές στη διαμόρφωση συναισθημάτων όταν:

- συνυπολογίζουμε **κοινωνικούς, συναισθηματικούς και μαθησιακούς** παράγοντες (Evertson & Weinstein, 2011)
- στοχεύουμε στην εγκαθίδρυση διαδικασιών για την **οργάνωση της τάξης**, στη **συναισθηματική** και στη **μαθησιακή υποστήριξη** κάθε παιδιού (Pianta et al., 2008).

Επίσης όταν:

- **αναγνωρίζουμε** και **διαχειριζόμαστε** σχέσεις και συναισθήματα δικά μας και των άλλων
- **κινητοποιούμε** τον εαυτό μας και τα παιδιά δημιουργώντας συναισθήματα ευχαρίστησης και ενθουσιασμού
- **αντιλαμβανόμαστε** τις αλληλεπιδράσεις που πιθανόν παράγονται στα παιδιά με αφορμή τις δικές μας ενέργειες και εκφράσεις
- **διαπραγματευόμαστε** λύσεις ώστε να προλαμβάνουμε τη διαμόρφωση προβληματικών καταστάσεων
- **καλλιεργούμε** υποστηρικτικό περιβάλλον για το παιδί

Εργαστήριο

Περιγράψω πότε και πώς βίωσα:

Συναισθηματικές καταστάσεις:

- ματαίωση
- πλήξη
- πρόκληση
- υπερηφάνεια

Αλληλεπίδραση:

- » Στις ομάδες
 - > Αναστοχασμός
 - > Έκφραση
 - > Συζήτηση
- » Στην ολομέλεια
 - > Ανακοίνωση

Περιγράψω συνθήκη που βίωσε μαθητής ...

Συναισθηματικές καταστάσεις:

- ματαίωση
- πλήξη
- πρόκληση
- υπερηφάνεια

Δημιουργία σεναρίου (επεισόδιο στο σχολείο):

» Εργασία στις ομάδες:

- > Περιγραφή συνθήκης (εκπαιδευτική δραστηριότητα ...)
- > Περιγραφή χειρισμών δασκάλου που είναι πιθανόν:
 - να δημιουργήσουν ορισμένη συναισθηματική κατάσταση
 - να αποτρέψουν ορισμένη συναισθηματική κατάσταση
 - να επαναφέρουν ορισμένη συναισθηματική κατάσταση
- > Για τη δημιουργία του σεναρίου επιλέξτε δύο τουλάχιστον συναισθηματικές καταστάσεις με διαφορετικό πρόσημο.

» Στην ολομέλεια:

- > Ανακοίνωση

Ημερολόγιο μικρής διάρκειας επεισοδίου στη σχολική τάξη

Αποτύπωση από το/η δάσκαλο/α:			
α) των οδηγιών-ενεργειών του κατά τη διδασκαλία και			
β) της αποτίμησής του για τη συναισθηματική κατάσταση των μαθητών/ριών σε κάθε βήμα.			
Σχολείο:	Τάξη:	Μάθημα:	Ημερομηνία:
Διδασκαλία (επέλεξε κυκλώνοντας): στην ολομέλεια της τάξης, σε ομάδα μαθητών, παράλληλη, άλλο (ποιο:)			
.....			
1. Αρχική οδηγία-ενέργεια: (σύντομη περιγραφή-αιτιολόγηση)			
.....			
.....			
1.1. Αναγνώριση και αποτίμηση της συναισθηματικής κατάστασης των μαθητών: (σύντομη περιγραφή-αιτιολόγηση-ονομασία και καταγραφή της έντασης)			
.....	Ομαδική αποτίμηση		2
.....			1
.....			0
.....			-1
.....			-2
2. Ενδιάμεση οδηγία-ενέργεια: (σύντομη περιγραφή-αιτιολόγηση)			
.....			
.....			
2.1. Αναγνώριση και αποτίμηση της συναισθηματικής κατάστασης των μαθητών: (σύντομη περιγραφή-αιτιολόγηση-ονομασία και καταγραφή της έντασης)			
.....	Ομαδική αποτίμηση		2
.....			1
.....			0
.....			-1
.....			-2
3. Τελική οδηγία-ενέργεια: (σύντομη περιγραφή-αιτιολόγηση)			
.....			
.....			
3.1. Αναγνώριση και αποτίμηση της συναισθηματικής κατάστασης των μαθητών: (σύντομη περιγραφή-αιτιολόγηση-ονομασία και καταγραφή της έντασης)			
.....	Ομαδική αποτίμηση		2
.....			1
.....			0
.....			-1
.....			-2
Αναστοχασμός δασκάλου (σε άλλο αντίστοιχο επεισόδιο είναι πιθανόν να ενεργούσες διαφορετικά): (σύντομη αναφορά-αιτιολόγηση)			
.....			
.....			
.....			